

1 вересня Миколі Сядристу виповнюється 75 років

Ольга КЛЕЙМЕНОВА

Микола СЯДРИСТИЙ: «Мої мікромініатюри – це мистецтво XXI століття»

68

**Знайомством із ним
пишаються монархи та президенти.
А країни, які він відвідав,
у купі складають повноцінний атлас світу.**

**Спілкування з Миколою СЯДРИСТИМ завжди
видавалося таким самим ірреальним, як його
мікромініатюри. Річ не в якійсь там недоступності
його телефонних номерів. Просто зустріч із
Майстром так само, як, приміром, побачення з
Буддою Гаутамою, – зі сфери снів. Бо мистецтво
Сядристого не менш незбагненне,
ніж безмежність Всесвіту.**

**Крокуючи доріжками Києво-Печерської лаври до
знайомого з дитинства, найулюбленішого столичного
музею мікромініатур Миколи Сядристого, міркувала
про дедалі меншу присутність геніїв у нашому житті.**

**В епоху тотальної уніфікованості, нівелювання
особистості та воявоначного дилетантства генії на
Землі народжуються неохоче. Тож Україні
надзвичайно пощастило, що в неї є Сядристий. А мені
пощастило, бо наша зустріч таки стала реальністю.**

Геніальність – категорія багатокваторна. Микола Сергійович – естет і романтик. Поєднання в одній особистості художнього чуття та фантастичних знань про природу матеріалів, пристрасть до світової поезії, написання власних дивовижних віршів і володіння таємницями мікротехніки відсилає нас до «Гри в бісер» Гессе, що вбачав органічність у взаємозв'язку раціонального та творчого начал.

Людина надприродного обдарування, автор унікальної технології, Сядристий, до того ж, є абсолютним чемпіоном України з підводного спорту. А ще позиціонує себе як історик і політолог.

...У вушці голки неспішно прямує до піраміди караван верблюдів. Золотий комар у натуральну величину тримає на носі дівчинку. Фрегат («Пам'яті Олександра Гріна») довжиною 3,5 мм складається з 337 деталей. На половинці макової зернинки розташовується золотий вітряк із 203 деталей (висота 1,8 мм). А на крупинці цукру – набір посуду для винопиття та грушка. Ці та інші дива від Майстра змушують переглянути всі свої колишні уявлення про можливість людини.

Притерті головами до мікроскопів, туристи нагадують слоників. Чується

зосереджений гомін. Ошелешені американці, вчитуючись в анотації до творів, раз у раз вигукують: *Wow!* Родоначальник напряму мікромініатюри прогулюється тут-таки, своєю постійною експозицією, демонструючи журналісту колаж, що широкою смугою лежить по центру зали. Левова частина колажу – фотографії, на яких митець зафіксований із правителями держав, найвідомішими постатями планети, а також ксерокопії статей із вітчизняної періодики та найвідоміших видань світу.

– Ви закінчили художнє училище, у сільгоспінституті опанували фах агронома. А як прийшли до мікромініатур?

– Творче й психологічне коріння цього родом із дитинства. Я народився в мальовничому селі Колісниківка на Харківщині. Там були чудовий сад, луки, степ. Споглядальність маленького хлопчика стала ключовою для народження напряму мистецтва. Мої мікромініатюри – це мистецтво XXI століття.

– Знаю, що ви не любите запитання про технічні засоби для втілення своїх ідей. І все ж воно невідвортно виникає, коли ще й ще вражаєшся побаченим у мікроскоп...

– Я завжди стандартно відповідаю, що, окрім володіння малю-

ком, композицією, пластикою, потрібно бездоганно знати властивості матеріалів. Я знаю, як матеріал полірувати, шліфувати, як він старіє, окисляється. Маючи уявлення про характер поведінки золота, срібла, фарфору, пластмаси тощо, можу їх обробляти доти, доки їх бачу.

На словах усе так просто!.. А ще Микола Сядристий запевняє: треба добре володіти своїм тілом, щоб між ударами серця робити особливо тонкі рухи руки, що тримає інструмент. І тут пригадується легенда, яку чула в різних інтерпретаціях від друзів Миколи Сергійовича. Колись, уже будучи відомим мікромініатюристом, він мешкав на Куренівці. Повз будинок зі здриганням та торохтінням курсував трамвай. Тож незрозуміло, як Майстер примудрявся в цих умовах працювати. Одного разу роботами Сядристого зацікавився Володимир Щербицький. Дізнавшись про те, що Микола Сергійович не може похвалитися затишністю для творчості, партійний бос встановив справедливість: поклопотався про надання Сядристу квартири на Лівобережному масиві з краєвидом на лавру.

Він трохи дратується, коли хтось укотре проводить паралель між ним та Лівшею з твору Лескова. І колись

підкував симпатичну блоху золотими підковками радше для проформи: аби його залишили в спокої.

Неабияк пієтетно художник ставиться до зерна, вважаючи його цілим космосом. У різних варіаціях зернятка та кісточка виступають учасниками його композицій. Ось подібна до перлини рисинка, на якій вдвляється в морську далечінь дівчина, а в небі кружляє чайка. А ось на половині виноградної кісточці – копія храмової композиції з Долини царів у Єгипті, на якій зображені цар Птолемей і богиня доль Ізіда. Макет пивного заводу із золота й пла-

– Проте була у вашому житті ще одна справа, якою професійно займалися: підводне плавання.

– Підводним спортом займався 16 років. Просто не хотів зациклюватися на чомусь: таке трапляється з людьми, котрі довго присвячують себе одній справі. Вважаю, саме колишне спортивне загартування вивело мене на початку року з інсульту.

– Маєте експозиції не лише в лаврському заповіднику, а й у Князівстві Андорра, Московському політехнічному музеї...

– Жоден із митців, котрі сформувалися за радянської системи, не

До слова, про годинники. Одного разу на запрошення японської фірми з їх вироблення Сядристій став героєм масового дійства. На великому екрані люд бачив, як Майстер виписує вірші японською на зернах рису. Ці раритети розлетілися по руках – як послання у вічність про безмежність людського потенціалу.

...Порівнявши на початку матеріалу незбагненність мистецтва Майстра та безмежності Всесвіту, усвідомлюємо: підкоривши собі мікрони та континенти, Микола Сядристій давно є його володарем.

тини (137 деталей) стоїть на частотці ячмінного зернятка. А на половині макової зернини вмонтована золота ластівка з пташенятами. Портретна серія – ще одна гілка «кісточково-зернової» теми. Зі шматочків тернової кісточка вирізьблені мікроскопічні портрети-барельєфи Рембрандта, Шевченка, Іоанна Павла II; вишневої – Крушельницької, Плисецької; з грушевих зернят на нас дивляться лики Франка, Мікеланджело. Портрет матері (2 x 3 мм) Сядристій виконав на колосі зі скла, посиливши образ поетичними рядками:

*За густой синевою,
Где колышется колос,
То ли зов слышу твой,
То ли вечности голос.*

– Чи плануєте випустити друком свої вірші?

– Нині про це думаю. Поезії зберігаються в записниках 20–40-річної давнини. Писав їх іще тоді, як працював агрономом у Закарпатті. А потім збираюся видати книжку «Влада і натовп». Упродовж багатьох років досліджував історію тоталітарних режимів. До речі, я – автор текстівок на Меморіалі пам'яті жертв голодоморів в Україні.

має такої кількості постійних виставок. Серед них є ще одна, якою дуже пишаюся, в серці Сентендре – угорського міста художників. Усі експозиції робилися за допомогою прихильних до мене подвижників. Стосовно виставки в лаврі, то її теж не Міністерство культури створювало. Тодішнє міністерство лише шкодило мені. Утім, тут пройшли мільйони людей, з-поміж яких – чимало перших осіб з усього світу. Ця виставка дала державі близько трьох мільйонів доларів. Якби ця експозиція була в якійсь іншій країні, я витратив би всі гроші на будівництво шкіл, дитсадків. Шість країн пропонували мені своє громадянство. Однак я в цьому питанні – людина консервативна: народився в Україні та залишився тут назавжди.

З-поміж тих, хто переманював Миколу Сядристого в інші землі, був його друг – видатний офтальмолог Святослав Федоров. Майстер розробляв для нього інструменти. Подейкують, саме Сядристій «посадив» Федорова, підкалувавшись про те, щоб хірург під час операцій не стояв на протезі. Адже Сядристій справедливо обурювався за товариша: чим той, хто повертає людям зір, гірший за годинникаря?

Фото Ольги ПРОКОПЧУК.

Вибрані рядки з поезій Миколи СЯДРИСТОГО

*Гаї терновим цвітом забіліли,
Немов у вересні прозора далина.
Все визначилось. Все переболіло.
Та, може, з боєм щастя теж мина.*

*В останню мить перед очима
людини пролітає все її життя.
(Повіря)*

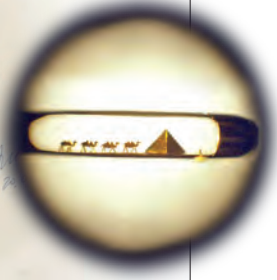
*Я помирав.
І в ту останню мить
Усе життя в очах не пронеслося.
Згадалась річка, яблука в воді,
Квітуча балка між зелених нив,
Суворість матері, запилене колосся –
Все те, чого ніколи не цнів.*

*Ми рвали лілії.
Як сніг,
Вони спіпили наші очі.
Букет, немов квітучий сміх,
Лежав снопом в руках дівочих,
Іскривсь від поруху руки.
Крізь забуття і скрізь роки
Важкі краплини, наче ртуть,
І досі відблиски кладуть
На всі діла, на всі слова,
На все, що в безвість відплива.*

*Таке на серці дивне почуття,
Мов тільки почалося усе моє життя:
Ще коники мовчать, замоклі від роси,
Ще хриплі жайворонків перші голоси.*

Микола СЯДРИСТИЙ
Mykola SYADRISTY

*Арфу-
є милування
поширює
в Миколи.
Сядри*

КХТБ
2007